

בִּצְרַר הַרְחֵבֶתְ לִי

Ideas From The Tzaddikim on the Yemei Bein HaMeitzrim

I. Rav Yisrael Baal Shem Tov ZY" A & The Kozhnitzer Maggid Quoting Rav Dov Ber The Maggid of Mezritch

This is very special time for *Running after Hashem*

ספר בעל שם טוב על התורה-מגילת איכה

ב. כל רודפיה השיגוה בין המצרים, הבעל שם טוב הקדוש אמר על הפסוק כל רודפיה השיגוה בין המצרים, מפני שימים אלו הם ימי השבירה, וסטרא אחרא ר"ל גובר, ומי שמתחזק בה' בימים אלו ומתגבר על היצר הרע, ומפשפש כמעשיו, ובפרט בקדושת יסוד הקדוש, משיג השכינה ביותר (6) בימים אלו, וזה ברור למי שמשגיח בזה בימים אלו, וזה גם כן פירוש (ימייה ט"ו) אם תוציא יקר מזולל וגו':

(זכרון שמואל פ' פינחס)

ספר עבודת ישראל- פרשת מסעי

וכבר הקדים לנו אדמו"ר ז"ל הנ"ל רמז בפסוק (איכה א, ג) כל רודפיה השיגוה בין המצרים, דהיינו כל מי שרודף להמליך את הבורא ויכול להשיג יותר דוקא בימים אלו בין המצרים. למשל כי כשהשר יושב בביתו אז אימתו מוטלת אשר לא כל איש ואיש יכול לבא פנימה, מה שאין כן אם השר עובר בשוקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו אז הוא קרוב לכל קוראיו ויאזין שועת כל הקוראים בשמו. וכן הנמשל לדעת כי בזמן הזה כי כצפור נודדת מקנה וגו' (משלי כו, ח), לכן הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם עכ"ל:

והנה פרשה הזאת נקראת תמיד בין המצרים שהם נחשבים כ"א יום, כמו שפירש רש"י וכ"א יום וכ"א לילות הם מ"ב, כנגד מ"ב מסעות שצריך לעבור בין המצרים בכמה מסעות לתקן הכל ולעבוד את ה'. הגם שהזמן גרמא להיות עצב ונאנח על חורבן בית ה', עכ"ז יש לחזק את עצמו ולטהר לבבו ולעבוד ה' בתורה ותפלה בשמחה, בפרט בשעת אמירת שידות ותשבחות. ולהבין זה על פי משל ומליצה, מדרך מלך בשר ודם שיש לו כל מיני טוב ומיני שמחה וגם מנגנים בתוף ומחול וכבוד המלך ולומר לפניו אתה מלכנו מעולם וגם עכשיו ותמלוך לעולם ועד והכל כאין נגדך, ועלו מושיעים בהר ציון ואתיו כל לעבדך ויתנו לך כתר מלוכה:

II. Sefer Benei Yisaschar on Chodesh Tammuz- "Tov-Tammuz" & Parshiyos of Yishuv Eretz Yisral

(ב) **בשנת** קביעות הש"א פשוטה חקת ובלק נפרדות ומסות ומסעי מחוברות (סא"ח תמז) ולמה לא כהיפך, ונראה לומר משום דמהדרינן כל מה דאפשר לקרות הפרשיות שמבואר בהם חלוקת הארץ בימי בין המצרים, דהנה פרשיות מסות מסעי הדברים יש בהן חלוקת הארץ, לזה קורין אלו הפרשיות תמיד בימי בין המצרים להורות הכפחה לישראל, לאלה תחלק הארץ גם כן, והנה גם כפרשת פנחס מבואר חלוקת הארץ, על כן מהדרינן כל מה דאפשר שיקראו גם פרשת פנחס בימים האלה, וגם כפרשת פנחס נאמרים כל המועדים, הנה יתנחמו ישראל בהוסיף להם מועדים במהרה בימינו שעתידין הימים האלה להיות לששון ולשמחה ולמועדים טובים, (עין אג"ר ר"ל).

(א) **י"ז בתמוז** בו נשתברו הלוחות (תענית כ"ג), ולא במקרה הוא י"ז דייקא בנימסריא מו"ב, והוא על פי מה שאמרו רז"ל (ב"ק נד) מפני מה אין מ' בדברות הראשונות, כי היה גלוי וידוע לפניו ית"ש שעתידין להשתבר ויאמרו ח"ו פסק המוכ, על כן אין בהם מ' רק בלוחות שניות לומר שכל אלה הענינים מו"ב לישראל, על כן אירע המעשה ביום מו"ב בתמוז, וזהו שכתב האר"ז"ל (לקוטי תורה תשא סח). ויקרא אהרן ויאמר חג לי"י סחר (שמות לב ה) אמר כן בנבואה שעתידי להיות היום ההוא חג ויום טוב לישראל, ויבואר עוד אי"ה

III. Sefer Oheiv Yisrael Of the Apter Rav This Tekufa will be the highest Holiday season of the year, for the time being we need to work on our eyes!

ספר אוהב ישראל - פרשת פנחס

למה קורין פרשת פנחס בשבת בין המצרים ברוב השנים. אשר כל עיקרי המועדים כתובים בפרשה זו וע"כ לא דבר ריק הוא. אך בכוונה מכוונת עשו חז"ל זה ברוח קדשם. אמנם י"ל בהעיר לב ושום שכל, דאלו הכ"א יום שבין י"ז בתמוז לט' באב הם מקוריים ושרשיים לכל המועדות של השנה שהם בכללן ג"כ כ"א יום. היינו שבת ור"ח, ז' ימי הפסח, יום חג השבועות, ב' ימים של ר"ה, יוה"כ, ח' ימי חג הסוכות. וסימנך א"ך טוב לישראל (תהלים עג, א) ואלו הכ"א יום שבין המצרים הם מקוריים שרשיים להם. דהנה כתיב (שם לא, ב) מה רב טובך אשר צפנת ליריאך. ואיהו הרב טוב הצפון לצדיקים לעתיד לבא. כי ראה שאין העולם כדאי לו ולכך גנזו לעתיד לבוא...

וחורבן הבית היו בט' באב. ואות ט בכתיבה אשורית ראשו כפול לתוכו לרמז כי טוביה גניז בגוויה. וזהו ט' אב. היינו שהוא יהיה לעתיד לבוא אב וראש לכל המועדות כולם. אך עתה בעת הגלות טוביה גניז בגוויה. והכ"א יום שבין המצרים הם מספר שם הק' יב"ט. היוצא משם אהי"ה הקדוש ולכך כל הטובות והברכות הם בבחי' עתידים להיות לעתיד לבא וזהו השם הכתוב אצל משרע"ה (במדבר יב, ח) ותמונת ה' יב"ט. וזהו שביקש דוד המע"ה (תהלים קיט, יח) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. כי תמוז ואב הם בחי' עינים והם כעת בבחי' חושך ואפלה. וביקש דוד המע"ה שיגלה הבורא ב"ה וב"ש הכנבד והנורא הרב טוב הגנוז בהם. וזהו גל עיני. היינו אלו החדשים תמוז ואב שהם בחי' עיני"ם. ואביטה, היינו הטובות והברכות הנמשכות משם הק' יב"ט כנ"ל...

וע"פ הנ"ל מבואר שאלו הכ"א יום הם ימים טובים גדולים מאוד אך בעונותינו הרבים עדיין אין אנו ראויים להם וטובייהו גניז בגווייהו. ואי"ה כשנזכה במהרה בימינו לעשות תשובה ומעש"ט לזכך החומר ולהעביר זוהם הזהב אז יתגלה רב טוב הצפון כי אז נהיה ראויים לכל הברכות וישועות טובות מצד הדין, ואז יהיו הכ"א ימים טובים גדולים ונוראים אשר אין להעריך והם מקוריים שרשיים לכל הכ"א ימים טובים שאנו עושים בזה"ז. ועל כולם יהיה ט' באב למועד יותר גדול. ולזה אנו קורין פרשת פנחס אשר כל המועדות כתובים בו בימים האלו כי מהם נמשכים כל המועדות והמשכיל יבין כ"ז:
ולכך תקנו חז"ל בהפטרות שמן י"ז תמוז עד יוה"כ ג' דפרענותא וז' דנחמתא כי אלו הג' שבתות י"ל הם נגד ג' ראשונות ולא נתגלו עדיין כנ"ל והז' הם נגד ז' ימי הבנין. כי המועדות שבוה"ז הם מעולם הזמן:

IV. Lubavitcher Rebbe in likutei sichos: Borders and Enclosures

במדבר פרשת מסעי פרק לד

(א) וידבר יקנוק אל משה לאמר: (ב) צו את בני ישראל ואמרת אליהם פי אתם באים אל הארץ פנען זאת הארץ אשר תפל לכם בנחלה ארץ פנען לגבלתיה: (ג) והיה לכם פאת נגב ממדבר צן על ידי אדום והיה לכם גבול נגב מקצה ים הפלח קדמה: (ד) ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבים ועבר צנה והיה תוצאתו מנגב לקדש ברנע ויצא חצר אדר ועבר עצמנה: (ה) ונסב הגבול מעצמון נחלה מצרים והיו תוצאתיו הימה: (ו) וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול זה יהיה לכם גבול ים: (ז) וזה יהיה לכם גבול צפון מן הים הגדל תתאו לכם הר ההר: (ח) מהר ההר תתאו לבא חמת והיו תוצאת הגבל צדדה: (ט) ויצא הגבל זפרנה והיו תוצאתיו חצר עינן זה יהיה לכם גבול צפון: (י) והתאויתם לכם לגבול קדמה מחצר עינן שפמה: (יא) וירד הגבל משפם הרבלה מקדם לעינן וירד הגבל ומחה על פתח ים פגרת קדמה: (יב) וירד הגבול הירדנה והיו תוצאתיו ים הפלח זאת תהיה לכם הארץ לגבלתיה סביב: (יג) ויצו משה את בני ישראל לאמר זאת הארץ אשר תתנחלו אתה בגורל אשר צנה יקנוק לתת לתשעת המטות וחצי המטה: (יד) כי לקחו מטה בני הראובני לבית אבתם ומטה בני הגדי לבית אבתם וחצי המטה לקחו נחלתם מטה מנשה לקחו נחלתם: (טו) שני המטות וחצי המטה לקחו נחלתם מעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה: פ

רש"י במדבר פרשת מסעי פרק לד

(ד) ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבים - כל מקום שנאמר ונסב או ויצא, מלמד שלא היה המצר שוה אלא הולך ויוצא לחוץ, יוצא המצר ועוקם לצדו צפונה של עולם באלכסון למערב ועובר המצר בדרומה של מעלה עקרבים, נמצא מעלה עקרבים לפנים מן המצר:

ועבר צנה - אל צינן כמו מצרימה:

והיו תוצאותיו - קצותיו. בדרומה של קדש ברנע:

ויצא חצר אדר - מתפשט המצר ומרחיב לצד צפון של עולמט ונמשך עוד באלכסון למערב ובא לו לחצר אדר ומשם לעצמון ומשם לנחל מצרים. ולשון ונסב האמור כאן לפי שכתב ויצא חצר אדר שהתחיל להרחיב משעבר את קדש ברנע ורוחב אותה רצועה שבלטה לצד צפון היתה מקדש ברנע עד עצמונו ומשם והלאה נתקצר המצר ונסב לצד הדרום ובא לו לנחל מצרים ומשם לצד המערב אל הים הגדול שהוא מצר מערבה של כל ארץ ישראל. נמצא שנחל מצרים במקצוע מערבית דרומית:

(ה) והיו תוצאותיו הימה - אל מצר המערב שאין עוד גבול נגב מאריך לצד המערב משם והלאה:

- (ו) וגבול ים - ומצר מערבי מהו:
והיה לכם הים הגדול - למצר:
וגבול - הנסיקול שבתוך הים אף הם מן הגבול והם איים, שקורין אישלי"ש [איים]:
(ז) גבול צפון - מצר צפון:
מן הים הגדול תתאו לכם הר ההר - שהוא במקצוע צפונית מערבית. וראשו משפיע ונכנס לתוך הים ויש מרוחב הים לפנים הימנו
וחוצה הימנו:
תתאו - תשפיעו לכם לנטות ממערב לצפון אל הר ההר:
תתאו - לשון סיבה, כמו (ד"ה ב' יב, יא) אל תא הרצים, (יחזקאל מ, י) ותאי השער היציע, שקורין אפינדי"ץ [מבנה בעל גג משופע],
שהוא מוסב ומשופע:
(ח) מהר ההר - תסבו ותלכו אל מצר הצפון לצד המזרח ותפגעו בלבא חמת, זו אנטוכיא:
תוצאות הגבול - סופי הגבול. כל מקום שנאמר תוצאות הגבול, או המצר כלה שם לגמרי ואינו עובר להלן כלל, או משם מתפשט
ומרחיב ויוצא לאחוריו להמשיך להלן באלכסון יותר מן הרוחב הראשון, ולענין רוחב המדה הראשון קראו תוצאות, ששם כלתה
אותה מדה:
(ט) והיו תוצאותיו חצר עינן - הוא היה סוף המצר הצפוני. ונמצאת חצר עינן במקצוע צפונית מזרחית. ומשם והתאיתם לכם אל
מצר המזרחי:
(י) והתאיתם - לשון הסבה ונטיה כמו תתאו:
שפמה - במצר המזרחי ומשם הרבלה:
(יא) מקדם לעינן - שם מקום. והמצר הולך במזרחו נמצא העינן לפניו מן המצר ומארץ ישראל הוא:
יורד הגבול - כל שהגבול הולך מצפון לדרום הוא יורד והולך:
ומחה על כתף - אל עבר:
ים כנרת קדמה - שיהא ים כנרת תוך לגבול במערב, והגבול במזרח ים כנרת, ומשם יורד אל הירדן והירדן מושך ובא מן הצפון
לדרום באלכסון נוטה לצד מזרח ומתקרב לצד ארץ כנען כנגד ים כנרת ומושך לצד מזרח של א"י כנגד ים כנרת עד שנופל בים
המלח ומשם כלה הגבול בתוצאותיו אל ים המלח, שממנו התחלת מצר מקצוע דרומית מזרחית. הרי סובבת אותה לארבע רוחותיה:

Rebbe in likutei sichos on parshas Masei- vol 38 sicha 1

ד. והנה כבר הובאו בכ"מ דברי השל"ה²¹ שבפרש"י עה"ת יש "ענינים מופלאים", גם ע"ד הרמז והדרוש. וגם ידועים דברי השל"ה²² שפרשיות
התורה שייכות לזמן שחלות בהן. וכפי שמבאר בארוכה²³ השייכות דפרשיות מטות מסעי ודברים לבין המצרים (שלעולם חלות פרשיות אלו בבין
המצרים²⁴).

ויש לומר, שזהו הרמז בזה שנקט רש"י לשון "מצר" במקום לשון "גבול" — לרמז על הזמן שקורין פרשה זו, בזמן ד"בין המצרים"²⁵.
ויש להוסיף עוד: תיבת "מצרים" במובן של "גבול" מצינו בקרא במגילת איכה²⁶ — "כל רודפי' השיגוה בין המצרים" (וכפרש"י שם²⁷ "המצרים,
גבולים של שדה וכרם"), והוא רמז ג"כ על הזמן דבין המצרים, כפי שפירשו חז"ל²⁸ (והובא ג"כ בפרש"י שם).
ויש לבאר השייכות דשני הענינים — דלכאורה ה"ה ענינים הפכים, דבפרשתנו מדובר בענין של מצרני הארץ, ואילו שם קאי בענין של חורבן
כו': זה שיכול להיות ענין של "בין המצרים" שרשו בכך שיש מצר וגבול לקדושת הארץ, דכאשר קדושת ארץ ישראל היא בשלימות, אזי
מתפשטת קדושה זו בכל העולם²⁹ ואין מקום לענין של גלות, ורק כאשר קדושת א"י אינה בהתפשטות כדבעי, אלא היא מוגבלת ובתוך מצר, אז
יש נתינת מקום לענין של "בין המצרים" כפשוטו.
ה. ובעומק יותר יש לומר, שזה שנקט רש"י לשון "מצר" כוונתו לרמז גם על המעלה והעילוי שבגבולות הארץ (אף שלכאורה הרי הם מגבילים את
התפשטות קדושת הארץ, דעד כאן תבוא ותו לא).
ויובן זה ע"פ המבואר ברשימות הצ"צ על מגילת איכה³⁰, שמפרש שם הפסוקים דאיכה למעליותא, שהם ברכות נעלות ביותר. וכן מפרש³¹
הכתוב²⁶ "גלתה יהודה גו'" — "גלתה לשון גילוי", ו"גלתה יהודה" הוא "הגילוי דבחי' יהודה, דלעתיד לבוא יהי' יהודה למעלה מיוסף",
"והשיגוה בין המצרים", היינו ש"ע"י שמתבונן איך שכל העולמות רק טפה א'³² כו' ולכן נמשך עי"ז מבחי' מן³³ המצר", ומזה מובן, ד"בין
המצרים" הוא כענין מן³³ המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה", המצר המביא לידי ההרחבה האמיתית³⁴, "מרחב י"ה".
ויש לומר, שענין זה נרמז גם בלשון רש"י על "השיגוה בין המצרים", "בין המצרים, שיש גובה מכאן ומכאן ואין מקום לנוס" — דלכאורה הו"ל לרש"י
לנקוט ל' "גדר", "גדר מכאן ומכאן" (כלשון הכתוב³⁵ "גדר מזה וגדר מזה") — אלא שבזה מרמז רש"י, שהתוכן הפנימי ד"בין המצרים" הוא ענין של
גובה, כי "מן המצר" דבין המצרים מגיעים ל"גובה" האמיתי, "מרחב י"ה".
וזהו גם החילוק הפנימי בין ב' הלשונות "גבול" או "מצר": שורש ענין ה"גבול" הוא אורו ית' המוגבל והמצומצם; אמנם ענין ה"מצר" הוא להיפך,
ששרשו הוא באורו הבלתי מוגבל של הקב"ה, אלא שהדרך שאדם (שהוא מוגבל) יכול להגיע לגילוי אור זה הבלתי מוגבל, הוא רק כאשר הוא קורא "מן
המצר"³⁶ (שמרגיש את האין ערוך והעדר תפיסת מקום שלו וכל העולם כולו, "שכל העולמות רק טפה א'"), שאז בא "מן המצר" אל "מרחב י"ה".
וזהו שמדייק רש"י, דאע"פ שבקרא נאמר "זאת הארץ גו' לגבולות", אין ענינם של גבולות הללו ענין של הגבלה ומדידה, אלא ענין של מצר,
שע"י ענין המצר מתגלה המרחב י"ה, שבתוך הגבולות הללו נמשכת ההרחבה האמיתית דמרחב י"ה (וכפי שבא לידי ביטוי גם בגשמיית הארץ,
כדחז"ל³⁷ שארץ ישראל היא "כארץ הצבי", כעור הצבי כו').

ו. עפ"ז יש לבאר (בפנימיות הענינים) עוד ענין בפרש"י כאן:

עה"פ "זאת הארץ גו' לגבולות" מפרש רש"י שהטעם שהכתוב מפרט גבולי הארץ הוא "לפי שהרבה מצות נוהגות בארץ כו' הוצרך לכתוב מצרני גבולי רוחותי" סביב לומר לך מן הגבולים הללו ולפנים המצות נוהגות", דלכאורה תמוה, למה לא פרש"י כפשוטו, שטעם כתיבת גבולות הארץ הוא בשביל כיבוש הארץ, לידע מהי נחלתם של ישראל?

והביאור (הפנימי³⁸) בזה³⁹: גבולות הארץ ה"ה לכאורה ענין של הגבלה, וע"ז מפרש ומגלה רש"י, שע"י ענין המצוות שמקיימים בארץ ישראל, אזי מתהפך ענין ה"גבולות" ל"מצרני" גבולי רוחותי סביב, דאע"פ שלכאורה יש כאן ענין של גבול, ה"ז ענין של מצר שבאים ממנו ל"מרחב י"ה". כי זהו ענינן של מצוות, דאע"פ שהמצוות ניתנו במדידה והגבלה דוקא, הרי אין מדידה זו ענין של הגבלה באמת, אלא אדרבה, דוקא ע"י קיום המצוות כפי מדידת התורה, באים עי"ז ל"מרחב י"ה", שיש צוותא וחיבור עם עצמותו ומהותו ית', מצווה המצוות.

<p>33 תהלים קיח, ה. 33 תהלים קיח, ה. 34 באוה"ת שם מפרש "מן המיצר" על "מיצר העליון", והוא בחי' העצם שלמעלה מגילוי (סה"מ תר"ס ע' ג ואילך. וראה גם אוה"ת (יהל אור) לתהלים שם ע' תנ), כי ע"י הקריאה "מן המיצר" (מיצר התחתון) מגיעים ל"מיצר העליון" (שלמעלה מגילוי). אבל מובן, ששייך ג"כ ל"מרחב י"ה" (שבסיום הכתוב), שהוא "מרחב העצמי" דמהותו ועצמותו ית' ש"אין שם מצרנות כלל" (סד"ה מן המיצר תרס"א). 35 בלק כב, כד. 36 ראה בארוכה ד"ה שובה תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' כד ואילך). 37 ראה ירמ' ג, יט. גיטין נז, א. 38 הביאור ע"ד הפשט נת' בלקו"ש ח"ג ע' 122 ואילך. 39 בהבא לקמן עייג"כ לקו"ת פרשתנו צד, ד.</p>	<p>21 חלק תושבע"פ (קפא, א). 22 חלק תושב"כ ר"פ וישב. 23 חלק תושב"כ בדרוש לג' פרשיות אלו. 24 כמ"ש בשל"ה שם. 25 ולהעיר שפ' מסעי חלה לעולם בשבת האמצעי דבין המצרים. 26 א, ג. 27 ע"פ איכ"ר עה"פ (פ"א, כט). 28 איכ"ר שם. 29 דלע"ל תתפשט א"י בכל הארצות (ראה פסיקתא רבתי פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג). נת' ע"ד החסידות בלקו"ת פרשתנו (פט, ב ואילך). 30 אוה"ת לנ"ך ח"ב ע' א'לד ואילך. 31 אוה"ת שם ע' אלו. 26 א, ג. 32 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי לנ"ך ע' שלחט.</p>
--	---

V.

ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא קמא סימן קצה

בַּצֵּר הִרְחַבְתָּ לִּי (תְּהִלִּים ד), הֵינּוּ שְׁגֵם אֶפְלוֹ בְּהִצְרָה בְּעֲצָמָה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵרְחִיב לָנוּ, פִּי אִם יִסְתַּפֵּל הָאָדָם עַל חֲסִדֵי ה'!
 יִרְאֶה, שְׁאֶפְלוֹ בְּעֵת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵצַר לוֹ, גַּם בְּהִצְרָה בְּעֲצָמָה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵרְחִיב לוֹ, וּמַגְדִּיל חֲסִדוֹ עִמּוֹ, וְזֶה: "בַּצֵּר הִרְחַבְתָּ לִּי", הֵינּוּ אֶפְלוֹ בְּתוֹךְ הִצְרָה בְּעֲצָמָה, נִתְּתָ לִי הִרְחַבָּה בְּתוֹכָהּ, מְלִבַד מֵה שְׁאֲנוּ מְצַפִּים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹשִׁיעֵנוּ בְּקָרוֹב מְכַל הִצְרוֹת, וַיִּיטִיב עִמָּנוּ מְאֹד, אֲךְ אֶפְלוֹ גַם בְּהִצְרָה בְּעֲצָמָה מֵרְחִיב לָנוּ